

**BUDAPEST FŐVÁROS XVI. KERÜLETI ÖNKORMÁNYZAT
POLGÁRMESTERE**

*Készült a 2023. május 23-án tartandó Ünnepi Képviselő-testületi ülésre
Készítette: Erdősné dr. Kocsis Helga polgármesteri irodavezető*

Tárgy: „Sashalom 100” centenáriumi emlékév

Tisztelt Képviselő-testület!

Sashalom önállósága elnyerésének 100. évfordulója alkalmából Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzat Képviselő-testülete – Szatmáry Kristóf országgyűlési képviselő kezdeményezésére – a 298/2022. (XII. 07.) Kt. határozatával a XVI. kerületben a 2023. évet „Sashalom 100” centenáriumi emlékévvé nyilvánította.

A Képviselő-testület a 300/2022. (XII. 07.) Kt. határozatával – az emlékév programjainak, eseményeinek összehangolása céljából – létrehozta a „Sashalom 100” centenáriumi emlékév munkacsoportot.

A munkacsoport javaslatára a Képviselő-testület úgy döntött, hogy 2023. május 23-án, Sashalom önálló településsé nyilvánítása kihirdetésének 100. évfordulója napján, Ünnepi Képviselő-testületi ülésen emlékezik meg e jeles eseményről.

A teljesség igénye nélkül következzenek egy rövid áttekintés e történelmi jelentőségű naphoz vezető út néhány fontos állomásáról és a folyamat meghatározó személyiségeiről:

(Forrás: Lantos Antal: Sashalom története a kezdetektől 1950-ig; Lantos Antal, Széman Richárd: 56 fa Elődeink emlékezetére)

Sashalom és elődei az Ehmann- és Huszka-telep életének java részét a megélhetésért folytatott állandó küzdelem jellemezte.

Ehmann Viktor az Ehmann-telep létrehozója, a település további fejlődésében is jelentős szerepet vállalt.

Társaival megvásárolta a Sashalom domb körüli mocsaras földterületek Kerepesi úttól a Szilas-patakig elterülő jelentős részét, hogy lecsapolva és feltöltve parcellázzák azokat.

A parcellázás a Budapesti Helyi Érdekű Vasutak Keleti pályaudvartól Cinkotáig való kiépítése után kapott lendületet, így a BHÉV megépítése Sashalom jelenlegi területének első jelentős átalakulását hozta létre.

A XIX. század utolsó negyedében, a földrajzilag igen kedvezőtlen adottságok ellenére elindult egy teljesen új település, Sashalom kialakulása e területen, és alig 40 év alatt jelentős nagyközséggé formálódott.

A későbbi község kialakulásában a legnagyobb feladatot **Tolnay Károly** vállalta, és lett a kor legkiemelkedőbb személyisége.

Felismerte, hogy a településsé alakulásnak az első és leglényegesebb alappillére a gyermekek oktatása és a katolikus egyház működésének megszervezése, ezért mindkettőnek az élére állt.

Ehmann Viktor és felesége Bujk Emma adományozta az iskolák és egyházi létesítmények telkeit, emellett jelentős összegekkel támogatták azok felépítését.

Sashalom első tanító igazgatója **Zagyva József** hosszú időn keresztül az oktatás meghatározó személyisége volt. Tanítóként került az Ehmann-telepre, majd 20 éven át működött igazgatóként.

Megszervezte a helyi oktatást. Élharcosa volt az önálló katolikus egyházközség megeremtésének. A Rákos Vidéke folyóirat sashalmi rovatának szerkesztője volt. Az önálló Sashalom első térképét ő készítette el.

Az önállóság kimondásának legközvetlenebb irányítója, a törvényes eljárás megindítója közel tíz éven át tartó munkával **Böhm József** volt. Az Ehmann-telep vezető személyiségeinek nagy részét ő győzte meg arról, hogy a telep csak Cinkotától kiválva, önálló községként fejlődhet igazán.

A település önállóvá válásáról a rendeletet a belügyminiszter nevében Rakovszky államtitkár írta alá 1923. január 20-án.

A vármegyei állandó választmány a rendeletet 1923. március 2-án tárgyalta meg. Az új Sashalom nagyközséget a gödöllői járásba osztották be. Ekkor a település létszáma már meghaladta a 6000 főt, ezért a képviselő-testület létszámát 30 főben állapították meg.

A községi képviselő-testület alakuló közgyűlését 1923. május 23-án tartotta.

Fekete Gerzson Sashalom főjegyzője, az önálló Sashalom első három leváltott jegyzője után rendbe tette, megszervezte Sashalom közigazgatását. Ő volt a sashalmi tűzoltók elnöke is.

Sashalom 1923-1950-ig önálló nagyközség volt, összesen 27 éven át.

A Budapest főváros területének új megállapításáról szóló 1949. évi XXVI. törvénnyel a négy nagyközséget (Cinkota, Mátyásföld, Rákosszentmihály és Sashalom) mint a Főváros XVI. kerületét, Budapesthez csatolták.

1950. január 1. után Sashalom a XVI. kerület szerves részeként fejlődött tovább, megtartva eredeti, eltérő történelmi fejlődésből adódó sajátosságait.

1923. május 23. napja – kerületünk történelmi öröksége szempontjából – meghatározó jelentőségű, mivel e napon hirdették ki Sashalom önálló településsé nyilvánítását.

Kérem a tisztelt Képviselő-testületet e történelmi jelentőségű nap méltó megünneplése részeként az alábbi határozati javaslat elfogadására!

Határozati javaslat:

Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzat Képviselő-testülete Sashalom önálló településsé nyilvánítása 100. évfordulója alkalmából, az eljövendő nemzedékek iránti felelősségtől vezérelve a jövőben is törekszik Sashalom történelmi öröksége, kulturális értékei megőrzésére, hagyományai ápolására, ezáltal az összetartozás, lokálpatriotizmus erősítésére.

Elkötelezett továbbá a „Sashalom 100” centenáriumi emlékév méltó megünneplésére, a múlt, a jelen és a jövő összefonódásának erősítésére.

Határidő: 2023. május 23.

Felelős: Kovács Péter polgármester

(elfogadása egyszerű szótöbbséget igényel)

Kelt: Budapest, időbélyegző szerint

Kovács Péter
polgármester

Törvényességi szempontból megfelelő:

Dr. Csomor Ervin
jegyző